

Nr. 4. April 2008

Høring - Styrkelse af indsatsen mod ulovlige skydevåben og knive på offentligt tilgængelige steder

Gaderøverier og røverier i ofrets hjem m.v. - Undersøgelse

29. Narkotika - Heroin - Ung alder - Strafudmåling under taksten
30. Menneskesmugling - Langvarig sagsbehandling - Betinget straf
31. Udvisning - Varetægtsfængsling under anke - Proportionalitet
32. Erstatning til pårørende - Manddrab
33. Bedrageri - Databedrageri - Groft - Behandlingsdom, ambulant
34. Vold mod politiet - Offentlig orden - Medvirken Ungdomshuset - Fri-findelse i byretten - Knibtangsmanøvre - Beviser
35. Beviser - Vidner, kron- - Plea bargaining - Kære under doms-forhandlingen
36. Menneskerettigheder - Politiet - Dødsfald under anholdelse - Retten til liv - Fransk sag
37. Menneskerettigheder - Ulovlig og inhuman tilbageholdelse af asylsøgende - Belgisk sag
38. Udvisning, administrativ på grund af statens sikkerhed m.v. - Frihedsberøvelse - Udlændingeloven - Lukkede døre - Navneforbud

LANDSFORENINGEN AF BESKIKKEDE ADVOKATER

Amagertorv 11, 3.
1160 København K, Telefon 3315 0102
Telefax 3314 1933

ME
DE
LE
SE
R

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Strafferetskontoret

Amagertorv 11
25. marts 2008

Vedr.: Sagsnr. 2008-730-0618. Høring over udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og våbenloven (Styrkelse af indsatsen mod ulovlige skydevåben og knive på offentligt tilgængelige steder.

Justitsministeriet har med skrivelse af 29. februar 2008 anmodet om Landsforeningens bemærkninger til ovennævnte udkast. Materialet har været udsendt til bestyrelsen og behandlet på bestyrelsesmøde den 11 ds.

Høringssvaret omfatter alene den påtænkte ændring vedrørende ulovlige knive.

Bestyrelsen er ikke enig i Justitsministeriets vurdering, hvorefter det vil have en præventiv effekt at gennemføre en strafskærkelse, hvorefter ulovlig besiddelse af kniv på offentligt tilgængelige steder som udgangspunkt skal straffes med frihedsstraf allerede i førstegangstilfælde.

Det er - udover de enkelttilfælde man kan læse om i avisen - vanskeligt at danne sig et overblik over udbredelse af ulovlige knive på offentlige steder. Der savnes et talmateriale i bemærkningerne, ligesom det ikke er nærmere oplyst, i hvilket omfang ulovlige knive er brugt i forbindelse med voldskriminalitet.

Det ville i stedet for det sædvanlige krav om strafskærkelse være ønskeligt, at man tog initiativer til en holdningsbearbejdelse af særligt unge mennesker, således at man undgår, at de bevæbner sig med kniv for at forsvare sig mod andres voldelige overgreb. At man kort sagt får brudt den dårlige spiral uden at gribe til ubetingede fængselsstraffe.

Bestyrelsen kan således ikke anbefale den foreslåede ændring fsva. knive.

På bestyrelsens vegne
Elsebeth Rasmussen

Gaderøverier og røverier i ofrets hjem m.v. - Undersøgelse

Britta Kyvsgaard har for Justitsministeriets Forskningsenhed gennemført en undersøgelse af ovennævnte. Rapporten på 24 sider er udgivet i marts 2008 og findes på Justitsministeriets hjemmeside www.jm.dk.

Stigningen i antallet af de pågældende røverier har især været stor i sidste halvdel af 1990'erne, hvorimod bankrøverier og røverier mod forretninger har ligget mere jævnt.

Det er særligt unge mennesker, der begår gaderøverierne, og ofte rettet mod jævnaldrende - begge alderskurver topper omkring 15 år - og med et forholdsvis beskedent udbytte, særligt kontanter og mobiltelefoner.

96% af røverierne begås af drenge/mænd og blandt de yngste meget hyppigt i grupper.

Blandt forklaringerne på det stigende antal gaderøverier er peget på, at gadelivet eller gadekulturen er blevet mere dominerende blandt de unge.

Sidste afsnit af undersøgelsen citeres i sin helhed:

"I den tidligere nævnte svenske rapport om gaderøveri blandt unge omtales svenske organisationer, der svarer til "Natteravnene" i Danmark som mulige præventive tiltag i forhold til gaderøverier. En øget tilstedeværelse af voksne på steder og tidspunkter, hvor gadekriminaliteten primært foregår, dvs. i og omkring værtshusmiljøet i de sene aftenstimer og om natten, kan da også forekomme som en god idé. Der er ikke kendskab til nogen egentlig evaluering af sådanne tiltag, men forsøg med geografisk fokuseret politiarbejde, hvor indsatsen koncentrerer om såkaldte "hot spots", tyder på, at dette kan have en vis præventiv effekt. I vurderingen af, hvilke præventive midler der kan og bør tages i anvendelse, er det vigtigt at erindre, at en gadeorienteret livsstil er i fremmarch blandt alle grupper af unge, og at den altovervejende del af de unges gadeaktiviteter er uproblematisk. Restriktive tiltag vil derfor kunne risikere at ødelægge dele af denne kultur og de fritidsaktiviteter, de unge sætter pris på."

Landsforeningens Meddelelse 29/2008

Narkotika - Heroin - Ung alder - Strafudmåling under taksten

Straffelovens § 82 og § 191

T og M, der på gerningstidspunktet var lige under og over 18 år, blev af ældre gerningsmænd, der udnyttede deres umodenhed, formået til at rejse hjem fra Pakistan med et betydeligt kvantum "hård" narkotika. De havde hver fået en kuffert indeholdende ca. 1,5 kg heroin, men blev stoppet i en tysk lufthavn. Begge fængsel i 3 år under hensyn til alder og umodenheden.

Retten i Odense SS 10.6455/2007, 18/12 2007

T og M, nu begge 18 år, men T 17 år på gerningstidspunktet, var under en tilståelsessag tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 191, stk. 2, jfr. stk. 1, jfr. § 21, ved forud for juni 2007 i forening med A, B og C at have planlagt og forsøgt at indsmugle i alt 2.980 g heroin fra Pakistan via Berlin til Danmark. C havde arrangeret og finansieret indsmuglingen og sørgede for, at de øvrige rejste til Pakistan, hvorefter T og M alene rejste hjem via Berlin medbringende to kufferter, som de havde fået udleveret af B i Pakistan, hver indeholdende ca. 1,5 kg heroin, som skulle overdrages til C og videre til Danmark, hvilket mislykkedes, da T og M blev fundet i besiddelse af heroinen i en af Berlins lufthavne.

Det fremgik bl.a. af T's forklaring, at han af A var blevet bedt om at gøre denne en tjeneste. Det blev ikke sagt, hvor rejsen skulle gå hen, og i starten regnede T ikke med, at der skulle indsmugles noget, men inden afrejsen begyndte T at tænke, at det måtte være stoffer. Det kunne man jo se på A's og B's livsstil. Det var i hvert fald ikke kun hash, de solgte. Tættere på afrejsen havde T regnet ud, at det måtte være stoffer i den dyre ende, altså kokain, amfetamin eller heroin.

I Pakistan fik de så nogle nye kufferter. T kunne ikke mærke på vægten, at der var noget gemt, men regnede fortsat med, at der var tale om hårde stoffer. Han regnede med, at C skulle have kufferterne, når han hentede dem i Hamborg. Det var først, da de blev taget, at han blev klar over, hvor meget der var. Betalingen for rejsen skulle være en efterfølgende ferierejse (stærkt forkortet referat, ER).

M forklarede bl.a., at han havde kendt A i mange år. Han ville gerne med på rejsen sammen med A og B. På et senere tidspunkt sagde A, at afhørte skulle gøre A en tjeneste og tage noget med hjem fra turen. Det blev ikke sagt hvad, men afhørte vidste dog godt, at det måtte være stoffer. Der blev ikke talt om det forud for, at M var i København og få udstedt visum, men M regnede dog med, at det var noget af det store - noget vildt som amfetamin eller andet.

M var ved at springe fra på grund af sygdom i familien. A blev rigtig sur, og M blev da bange for A, som han havde respekt for. Han vidste heller ikke, hvad B og C ville sige. Derfor rejste han med. I Pakistan fik de intet at vide om, hvordan de skulle have

stofferne transporteret med hjem. Der blev slet ikke talt om det. De fik udleveret to nye kufferter. M vidste godt, at B ville putte stofferne i kufferterne. Derfor spurgte M heller ikke. Han vidste ikke, om det var heroin, men tænkte, at det godt kunne være det. Han følte sig dog presset på grund af episoden i Danmark med A. På hjemturen tænkte han over, at det var dumt. Han vidste ikke, hvor mange stoffer, der var i kufferterne. Det så han først i lufthavnen i Berlin.

Han og T havde ikke kendt hinanden mere end nogle uger. Det var A, der præsenterede ham for T. I Hamborg skulle de efter instrukserne i Pakistan aflevere kufferterne til C. Han havde ikke selv haft penge med til Pakistan (stærkt forkortet referat, ER).

Byretten fandt begge skyldige og fastsatte straffen for begge til fængsel i 3 år og tilføjede, dommen side 12:

"Retten har lagt vægt på, at A, B og C udnyttede de tiltaltes umodenhed og formåede dem til at rejse med til Pakistan, hvorfra der skulle smugles heroin til Danmark. A og B rejste med de tiltalte til Pakistan og lod dem rejse alene hjem med et betydeligt kvantum heroin. På den anden side har retten lagt vægt på, at de tiltalte vidste, at der skulle smugles "hård" narkotika fra Pakistan til Danmark, idet de dog ikke vidste, hvor meget det drejede sig om. Det er oplyst, at de tiltalte ville få en rejse til Sunny Beach for deres tjeneste.

Retten har endvidere lagt vægt på de tiltaltes unge alder, idet M var fyldt 18 år umiddelbart inden turen til Pakistan og T fyldte 18 år nogle måneder efter."

De tiltalte havde været varetægtsfængslet fra juli måned 2007 (i Danmark).

Landsforeningens Meddelelse 30/2008

Menneskesmugling - Langvarig sagsbehandling - Betinget straf

Udlændingelovens § 59, straffelovens § 56

To herboende personer, A og B på henholdsvis 42 og 60 år, idømt hver 30 dages fængsel i byretten i marts 2006 for i juli 2005 at have bistået en tyrkisk statsborger med ulovlig indrejse. Straffen for B blev gjort betinget. Begge ankede, men B frafaldt kort før domsforhandlingen sin anke.

Landsretten stadfæstede skyldafgørelsen vedr. A, men gjorde straffen betinget navnlig henset til den tid, der var passeret siden gerningstidspunktet til afgørelsen i anken, og til A's hidtil straffri vandel og i øvrigt gode personlige forhold.

ØL 1. afd. a.s. nr. S-1629-06, 14/1 2008

A på 42 og B på 60 år var tiltalt for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 7, nr. 1, ved den 1/7 2005 i en personbil ved Rødby Færge i forening og forsætligt at have bistået en tyrkisk statsborger T med ulovligt at indrejse i Danmark.

Der var påstand om fængselsstraf. A og B påstod frifindelse. De var begge ustraffede.

A forklarede bl.a., at han sammen med sin far B havde været i Hamborg. Han kendte ikke den tredje person T, som var med i bilen. De var mødtes 10-15 km fra Puttgarten, hvor A stoppede bilen, da han så vedkommende. Det var for at hjælpe ham. T sagde, at han skulle til København, og de tog ham med færgen over.

A blev foreholdt en tidligere forklaring til politiet, hvor han havde sagt, at de først mødtes på færgen, men den rigtige forklaring var, at de mødtes tidligere i Tyskland. Han skulle ikke have penge for at tage T med. Han så ikke pas eller anden rejselegitimation.

B forklarede bl.a., at han havde svært ved at huske, hvad der skete, da det var lang tid siden, og han led af depression. Han huskede ikke den tredje person.

T bekræftede som vidne bl.a., at han blev anholdt ved færgen. Han kom fra Kurdistan via Tyskland og ville søge asyl i Danmark. Det var tilfældigt, at han kom med de to tiltalte. Der var ikke aftalt noget på forhånd.

Byretten lagde til grund, at de tiltalte, der ikke havde nærmere kendskab til T, var klar over eller i hvert fald anså det for overvejende sandsynligt, at T ikke havde pas eller andet dokument, der kunne godkendes som rejselegitimation. De blev fundet skyldige efter anklageskriftet og idømt fængsel i 30 dage, der dog for B blev gjort betinget med en prøvetid på 2 år, idet man lagde vægt på hans personlige forhold.

Begge ankede til frifindelse. Kort før ankeforhandlingen frafaldt B anken.

A forklarede bl.a., at de divergerende forklaringer om mødet med T skyldtes, at han var chokeret over, at T ikke havde opholdstilladelse i Tyskland.

Landsretten stadfæstede skyldspørgsmålet og fandt straffen passende, men tilføjede:

"Navnlig når henses til den tid, der er passeret siden gerningstidspunktet til hovedforhandlingen i landsretten, uden at det kan lastes tiltalte og til tiltaltes hidtil straffri vandel og i øvrigt gode, personlige forhold, finder retten, at straffen helt undtagelsesvis kan gøres betinget som nedenfor bestemt, jf. straffelovens § 56, stk. 2.

Landsretten stadfæster derfor dommen med den ændring, at straffen gøres betinget på vilkår, at tiltalte ikke begår strafbart forhold i 2 år fra landsrettens dom."

Landsforeningens Meddelelse 31/2008

Udvisning - Varetægtsfængsling under anke - Proportionalitet

Udlændingelovens § 35, retsplejelovens § 762

Udlændinge, der er varetægtsfængslede, kan risikere at sidde længere end den udmålte straf i første instans, hvis de anker. Det viser nedenstående sag.

VL 3. afd. S-0130-08, 23/1 2008

T, en tysk statsborger, blev varetægtsfængslet den 9/12 2007 sigtet efter udlændingelovens § 59, stk. 7, nr. 1, ved som taxachauffør at have bistået tre afghanere med ulovlig indrejse over den dansk-tyske grænse. Landsretten stadfæstede dagen efter i henhold til byrettens grunde.

Den 20/12 2007 blev T af byretten idømt 50 dages fængsel og udvist. Han ankede straks dommen og blev af byretten fortsat varetægtsfængslet under anken. Landsretten stadfæstede fængslingen den 29/12 2007 i henhold til byrettens grunde.

T skulle efter sædvanlige afsoningsregler være løsladt den 25/1 2008 ved udløbet af fængslingsfristen. Imidlertid anmodede Statsadvokaten den 21/1 2008 om at få varetægtsfængslingen af T forlænget med yderligere 4 uger, idet hovedforhandlingen af Vestre Landsret samtidig blev berammet til den 13/3 2008.

Statsadvokaten tilkendegav på forsvarerens forespørgsel, at der ikke var tale om en fejl. Man agtede efter udløbet af de 4 uger yderligere at begære fængslingen forlænget til den 13/3 2008.

Forsvareren skrev et svarskrift til landsretten, men denne forlængede fængslingen den 23/1 2008 i 4 uger. Kendelsen lød:

"Af de grunde, som landsretten har anført i kendelse af 29. december 2007, er betingelserne for varetægtsfængsling i medfør af udlændingelovens § 35, fortsat opfyldt."

- oo0oo -

Efterspillet fremgår af forsvarerens brev. Han skriver bl.a.:

"Dette førte til, at min klient den 29. januar tilbagekaldte sin anke betinget af, at Statsadvokaten ligeledes frafaldt kontraanken, og min klient blev herefter løsladt den 30. januar 2008. På dette tidspunkt havde han siddet fængslet 5 dage ud over den af Retten i Sønderborg idømte straf.

Det er min opfattelse, at dette var et rimeligt indgribende skridt over for min klient, hvorfor man kunne have forventet en rimelig begrundelse af afgørelsen (om fængslingen, ER).

Jeg vedlægger en kopi af samtlige retsbogsudskrifter i sagen, og som du vil kunne se viser alle begrundelserne bagud til tidligere afgørelser for til sidst at ende ved begrundelsen fra grundlovsforhøret den 9. december 2007. Efter dette tidspunkt er der ikke nogen dommer, der har forholdt sig til rimeligheden af fortsat varetægtsfængsling, måske lige med undtagelse af fængslingskendelsen efter domsafsigelsen, hvor dommeren henviser til de af Anklagemyndigheden anførte grunde."

Han tilføjer:

"... henset til den nuværende retstilstand kunne der være grund til at advare mod at anke domme i småsager, hvor udlændinge idømmes fængsel i under 4-5 måneder."

Redaktøren tilføjer, at man jo ligefrem i retssystemet kan spekulere i, at udlændinge kan blive nødt til at frafalde en anke.

Se dog Lf.Medd. 80/2007 Ø, hvor landsretten stadfæstede en løsladelse, selv om anklagemyndigheden i mellemtiden havde anket. Se ligeledes Lf.Medd. 69/2007 Ø.

Landsforeningens Meddelelse 32/2008

Erstatning til pårørende - Manddrab

Erstatningsansvarslovens § 26a

Den 16-årige T dræbte sin mors samlever S ved tildeling af 139 stik med kniv og flere skruetrækkere i overværelse af moderen.

T's mor og S's børn nedlagde krav om erstatning efter EAL § 26a på henholdsvis 125.000 kr. og hver 100.000 kr. Herudover havde moderen diverse andre erstatningskrav, jfr. nedenfor. Byretten imødekom moderens krav med 100.000 kr., men fandt ikke anledning til at imødekomme kravet fra S's børn, idet de uanset det nære slægtskab ikke havde haft nærmere kontakt med afdøde.

Byretten idømte T 4 års fængsel, som landsretten forhøjede til 5 års fængsel. Landsretten stadfæstede afgørelserne om erstatning.

ØL 21. afd. a.s. nr. S-122-08, 30/1 2008

Den på gerningstidspunktet 16-årige T dræbte i juni 2007 S, moderens samlever, ved tildeling af 139 stik med kniv og flere skruetrækkere. Han erkendte sig skyldig i manddrab efter § 237, og sagen blev behandlet som tilståelsessag.

T forklarede bl.a., at moderen flere gange havde smidt S ud, men havde hver gang taget ham tilbage efter kort tid. Både T og S havde været beruset den pågældende nat og havde haft et mindre sammenstød tidligere på aftenen. Umiddelbart før drabet havde de siddet på T's værelse og drukket rom og cola. S havde skubbet T ned i sengen og taget kvælertag på ham, hvorefter T gik i panik og stak. Han blev foreholdt, at han tidligere til politiet skulle have forklaret, at han tog kniven og stak ud efter S, før denne tog kvælertag på ham.

Moderen stod pludselig i døren, og hun og S løb op fra kælderværelset. T hørte bump fra stuen oven over ham og tog 4 skruetrækkere og kniven og løb op i stuen, hvor han så S stå bøjet over moderen. Han troede, at S var ved at overfalde moderen, og huskede, at han stak flere gange. Han ville have S helt ud af sit liv. (Stærkt sammentrængt referat. Der var tidligere forklaringer, der antydede et tidligere fattet drabsforsæt, ER)

Efter den foretagne mentalundersøgelse var T ikke sindssyg, men karakterologisk præget af en vanskelig opvækst med tendens til affektgennembrud og et tidligt udviklet alkoholoverforbrug. Det var tvivlsomt, om han kunne henregnes til straffelovens § 69. Der kunne ikke peges på andre foranstaltninger end straf.

Byretten lagde til grund, at T havde handlet i affekt. Det måtte anses for tvivlsomt, om S var ved at indlede et angreb på T's mor, da T begyndte at stikke med kniven,

men T kunne muligvis opfatte det sådan, at hans mor risikerede at blive udsat for fysisk overlast. Hans affekt bundede yderligere i lang tids frustration i forhold til S. T var på grund af sin alder, manglende modenhed og selvsikkerhed ikke i stand til følelsesmæssigt at håndtere dette. Han havde iflg. mentalerklæringen brugt mange ressourcer på at forsøge at holde sammen på familien.

Straffen blev under hensyn til dette og hans unge alder fastsat til fængsel i 4 år.

Moderen havde en lang række erstatningskrav; ødelagte møbler, svie og smerte, forsørgertabserstatning, overgangsbeløb, og - af relevans for referatet - en godtgørelse på 125.000 kr. efter EAL § 26a.

S's børn, A, B og C, havde hver især fremsat krav om godtgørelse efter EAL § 26a på 100.000 kr.

Forsvareren bestred moderen M's krav for svie og smerte som udokumenteret, og gjorde, for så vidt angik § 26a, gældende, at godtgørelsen alene skulle fastsættes til 100.000 kr. Kravene fra børnene blev bestridt.

Resten er citat af byretsdommen, side 8:

"Retten tiltræder, at M's krav om godtgørelse for svie og smerte er udokumenteret. Denne del af kravet tages derfor ikke under påkendelse, jf. retsplejelovens § 992, stk. 1. Retten tiltræder desuden, at godtgørelsen til M efter erstatningsansvarslovens § 26a alene bør fastsættes til 100.000 kr. og lægger herved vægt på, at M nok overværede drabet, der blev udført med stor voldsomhed og aggressivitet, men at tiltalte er hendes umyndige søn, hvilket i sig selv taler imod at fastsætte en godtgørelse større end normalbeløbet. De øvrige dele i M's opgørelse godkendes. Erstatningskravet tages herefter delvist til følge med 928.604,40 kr. med tillæg af rente som nedenfor bestemt.

Retten finder ikke, at der er grundlag for at tilkende A, B eller C godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26a, og lægger herved vægt på, at A og B efter det oplyste aldrig har haft kontakt med S, mens C alene har haft en løselig kontakt med S indtil for anslået 5 år siden og herefter ingen kontakt. Uanset det nære slægtskab er der herefter ikke grundlag for at antage, at disse erstatningssøgende stod S særlig nær, og kravene tages derfor ikke til følge."

Anklagemyndigheden ankede med påstand om skærpelse. T påstod formildelse, subsidiært stadfæstelse.

M nedlagde endelig påstand om stadfæstelse, således at kravet om svie og smerte blev udskudt til enten Erstatningsnævnet eller civilt søgsmål.

A, B og C gentog deres påstand om hver 100.000 kr. T bestred erstatningspligten og kravets størrelse.

Landsretten udtalte:

"Af de grunde, der er anført af byretten, og idet landsretten lægger vægt på navnlig forbrydelsens grove og rå karakter, fastsættes straffen til fængsel i 5 år.

Af de grunde, der er anført af byretten, stadfæster landsretten dommens afgørelser om erstatning.

I øvrigt stadfæstes dommen."

Landsforeningens Meddelelse 33/2008

Bedrageri - Databedrageri - Groft - Behandlingsdom, ambulat

Straffelovens § 68, § 279 og § 279 a

T havde begået omfattende databedrageri efter at have lokket oplysninger ud af kortindehavere. Dom til ambulat psykiatrisk behandling.

Københavns Byret SS 1-3010/2008, 5/3 2008

T på 23 år var tiltalt efter et anklageskrift med 305 forhold for primært databedrageri efter straffelovens § 279 a samt § 301, idet han ved hjælp af fiktive hjemmesider fik folk til at indtaste kortoplysninger, som han benyttede ved indkøb af fortrinsvis dataudstyr.

Derudover var der tale om bedrageri efter § 279, idet han havde formået medkontrahenter via Internettet at købe dataudstyr uden at have til hensigt at levere varerne.

Sagen blev behandlet som en domsmandssag. Der var erkendelse i 282 af forholdene omfattende værdier på 980.762 kr., heraf en del dog alene forsøg.

Forholdene var begået i to perioder, dels oktober 2006 - marts 2007, dels efter at T var blevet løsladt fra varetægt i en periode fra august - oktober 2007, hvorefter han blev varetægtsfængslet på ny.

Vedr. de relativt få forhold vedr. databedrageri, der blev nægtet, forklarede T bl.a., at han, foreholdt transaktionsudskrifter vedr. bevægelserne på betalingskortene, ikke kunne genkende hverken transaktion eller beløb. Han vidste ikke, hvad det drejede sig om. I visse tilfælde kunne der være tale om transaktioner, som maskinen muligvis havde forsøgt selv, idet det ikke lykkedes første gang. Han havde aldrig selv forsøgt flere gange med samme kort, hvis en transaktion ikke lykkedes.

Vedr. bedragerierne forklarede han bl.a., at han i september 2007 havde oprettet en hjemmeside for en online-butik, hvor han solgte ipods. De fleste fik de varer, de havde bestilt, men nogle gange lykkedes det ikke, hvor der ikke var anført leveringsadresse. Ipodsene var indkøbt ved misbrug af kortoplysninger, som oplyst i de øvrige forhold. Der var dog også forhold med bedrageri, der blev erkendt - bl.a. havde han lokket kunder til at betale for computere, som ikke blev leveret.

Der var indhentet en mentalundersøgelse, hvorefter T med overvejende sandsynlighed måtte antages at være sindssyg også på tidspunktet for de påsigtede forhold. Man anbefalede psykiatrisk behandling.

Anklagemyndigheden ville have T indlagt til behandling på psykiatrisk afdeling. T påstod derimod dom til ambulat psykiatrisk behandling.

T havde været frihedsberøvet i to perioder, jfr. ovenfor, fra 20/3 - 8/5 2007 og fra 16/10 2007 frem til domsafsigelsen den 5/3 2008.

T blev dømt efter sin tilståelse. Vedr. de 18 forhold af databedrageri, som T ikke kunne erkende, bemærkede retten:

"Tiltalte har nægtet sig skyldig, og anklagemyndigheden findes ikke alene ved de fremlagte transaktionsudskrifter, og i forhold 59 ved den fremlagte e-mail, at have bevist, at det var tiltalte, der foretog de anførte transaktioner. Tiltalte frifindes derfor for disse forhold."

Vedr. 3 forhold om almindeligt bedrageri bemærkede retten:

"Efter tiltaltes forklaring findes det ikke godtgjort, at tiltalte havde forsæt til at begå bedrageri i disse tilfælde. Tiltalte frifindes derfor for disse forhold."

Retten delte sig, for så vidt angik 2 forhold:

"En dommer skal udtale:

Tiltalte kunne, selvom han ikke havde købernes adresser, have tilbagebetalt pengene, men undlod dette. Denne dommer finder det på denne baggrund bevist, at tiltalte havde forsæt til at bedrage disse mennesker som beskrevet i anklageskriftet.

Denne dommer stemmer derfor for at finde tiltalte skyldig i disse forhold.

To dommere skal udtale:

Tiltalte har nægtet sig skyldig, og anklagemyndigheden har ikke alene med tiltaltes egen forklaring bevist, at tiltalte havde forsæt til at begå bedrageri. Disse dommere stemmer derfor for at frifinde tiltalte for disse forhold.

Der gives dom efter stemmeflertallet.

Tiltalte har således overtrådt straffelovens § 279, jf. § 286, stk. 2, § 279a, jf. § 286, stk. 2 og § 301."

Retten fandt T utilregnelig og straffri efter § 16, stk. 1, og fortsatte:

"For at forebygge nye lovovertrædelser, og da mindre indgribende foranstaltninger ikke findes tilstrækkelige, skal tiltalte undergive sig ambulat psykiatrisk behandling som anbefalet i den retspsykiatriske erklæring, jf. straffelovens § 68.

Retten har ikke fundet grundlag for at idømme en strengere foranstaltning end anbefalet i den retspsykiatriske erklæring."

Længstetiden, hvorom der var enighed, blev sat til 5 år.

Herudover blev diverse elektronisk udstyr konfiskeret, ligesom tre erstatningskrav vedr. computere, der ikke blev leveret, blev taget under påkendelse.

Dommen på 58 sider er upåanket.

Vold mod politiet - Offentlig orden - Medvirken - Ungdomshuset - Frifindelse i byretten - Knibtangsmanøvre - Beviser

Straffelovens § 23, § 119 og § 134 a

26 personer i alderen 16 - 65 år blev den 1/3 2007 anholdt sammen med 23 andre på Nørrebrogade, efter at politiet havde foretaget en såkaldt knibtangsmanøvre, ved at politiets gruppevogne fra Sjællandsgade kørte ud på Nørrebrogade og derved satte en kile ind i en demonstration ved 17-tiden. Ved grundlovsforhør den 2/3 2007 blev 23 af de senere 26 tiltalte varetægtsfængslet, mens 3 blev løsladt.

De politifolk, der foretog anholdelserne, kunne ikke efterfølgende forklare, hvilke personer de anholdt, og hvor de enkelte anholdte befandt sig ved anholdelsen.

Ingen af de tiltalte havde selv kastet sten mod politiet eller foretaget andre voldelige handlinger. Det var lagt til grund også af anklagemyndigheden. Byretten frifandt dem, fordi de ikke ved deres tilstedeværelse i demonstrationen, og efter at demonstrationen var opløst, havde tilsluttet sig gruppen af uromagere og fredsforstyrrere, der kastede sten mod politiet. De tiltalte havde ikke aktivt tilskyndet andre til at udøve vold og kunne ikke blot ved deres tilstedeværelse anses for at have medvirket til andre demonstranternes voldsudøvelse.

Strafpåstanden var fra anklagemyndigheden 40 dages fængsel. Umiddelbart efter domsafsigelsen ankede anklagemyndigheden alle de frifindende domme til domfældelse efter anklageskriftet og til skærpelse (sic!).

Henset til den offentlige interesse, der har været om varetægtsfængslingerne i sagen, refereres udvalgte dele af byrettens dom nedenfor, idet der kan gå lang tid, før landsrettens afgørelse foreligger. Dommen er på 109 sider.

Københavns Byret SS 1.14388/2007 og 1.14165/2007, 14/3 2008

Der henvises til resuméet ovenfor om de 26 tiltalte og deres aldersspredning.

De var alle tiltalt efter straffelovens § 134 a og § 119, jfr. § 245, stk. 1, til dels jfr. § 21 og § 23, stk. 1, ved det anførte sted i forening og ved stiltiende overenskomst sammen med yderligere et større antal uidentificerede personer at have deltaget i grov forstyrrelse af den offentlige ro og orden, herunder med vold eller trussel om vold at have medvirket til legemsangreb af særlig rå, brutal eller farlig karakter mod politiet, idet de i forbindelse med en demonstration undlod at efterkomme politiets påbud om

at forlade stedet, hvorved de ved deres tilstedeværelse i den forreste del af demonstrationen, herunder efter at demonstrationen var blevet opløst, tilskyndede andre deltagere til vold mod politiet, idet der fra den forreste del af mængden talrige gange blev kastet sten og andre genstande mod politiet.

For hovedparten af de tiltalte var der påstand om ubetinget fængselsstraf, mens der for 3 kun blev anmodet om en stillingtagen til skyldspørgsmålet, idet der i givet fald skulle indhentes mentalundersøgelse eller andre oplysninger om deres psykiske helbredstilstand.

Blandt de 3, der var blevet løsladt i grundlovsforhør, var en nu 65-årig kvinde K, hvis forklaring gengives kort nedenfor.

Der blev i alt anholdt 49 personer i forbindelse med knibtangsmanøvren. Tre var under andre sager blevet dømt for at have kastet med sten. Der var ikke afgørelse om tiltale vedr. de sigtede, der ikke var inddraget under nærværende sag.

Det var under domsforhandlingen ubestridt, at ingen af de 26 i denne sag tiltalte selv havde kastet med sten eller havde foretaget andre handlinger, omfattet af straffelovens § 119, stk. 1, og § 245, stk. 1.

De tiltaltes forklaringer i grundlovsforhør og under hovedforhandlingen er gengivet fra side 6-59 i dommen. Forklaringerne blev suppleret af diverse videoer, herunder politivideoer.

K forklarede bl.a., at hun havde deltaget i demonstrationen. Hun gik op foran, da der var nogle, der begyndte at kaste med sten. Hun sagde, at de skulle lade være, men det hjalp ikke. Hun trak over mod fortovet mod kirkemuren for at komme væk fra demonstrationen. Hun var kommet et stykke bagud, da hun blev anholdt. Hun havde ikke hørt, at demonstrationen var blevet opløst.

De, der var søgt væk fra demonstrationen, var samlet ved muren, og politiet sagde, at demonstrationen skulle gå frem ad Nørrebrogade. Politiet spærrede til Kapelvej. Der var ikke andet at gøre end at stille sig ved kirkegårdsmuren. Man kunne hverken komme frem eller tilbage (let sammentrængt referat, ER).

En lang række politifolk vidnede om politiets dispositioner, herunder var flere sikre på, at demonstranter, der blev fanget af kilen, havde haft mulighed for at forlade stedet, hvorfor det var de rigtige, der blev anholdt. Det blev sagt flere gange, at man skulle forlade stedet, og det skulle personerne ved kirkegårdsmuren også (dommen side 76).

En vicepolitikommisær C, der havde været delingsfører under den langvarige politiindsats, havde umiddelbart herefter skrevet en rapport, der blev påberåbt ved varetægtsfængslingerne (i hvilken det var anført, at der kl. 17.58 blev anholdt ca. 45-50 personer, der "alle havde deltaget aktivt i at kaste med sten eller andet mod politiet. De anholdende kolleger var alle sikre på, at de personer, der blev anholdt, også havde deltaget aktivt med kast mod politiet af forskellig art.Delingsfører vpk. D kan bekræfte ovenstående oplysninger...."), dommen side 95.

C forklarede nu, at han ikke længere var sikker på, at alle de anholdte var aktive stenkastere. Han havde efterfølgende tænkt på, at politiet kunne have været mere nøjagtig med det efterfølgende skriftlige arbejde. Han erkendte, at der var anvendt for bombastiske udtryk i rapporten. Han kunne ikke svare på, hvornår han kom i tanke om, at det, som var anført i rapporten, ikke var korrekt. Han havde ikke drøftet det med kolleger.

Vicepolitikommisær D (delingsføreren, jfr. ovenfor) huskede ikke at have set C's rapport. Hans egne iagttagelser var bl.a., at der stod nogle ved kirkegårdsmuren, men han lagde ikke mærke til, hvem der stod der. Hvis han selv skulle have skrevet rapporten om masseanholdelsen, ville han have skrevet, at de anholdte enten selv havde kastet med sten eller været sammen med nogle, der kastede, og stået ved siden af dem. Vidnet ville på forespørgsel ikke afvise, at nogle af de anholdte havde stillet sig ved kirkegårdsmuren, fordi de ikke ville være med i demonstrationen længere (dommen side 86).

Rettens bemærkninger er gengivet i dommen fra side 92 og refereres ikke udførligt her, da afgørelsen er anket.

Der er bl.a. henvist til U96.639 H.

Byretten lagde herefter til grund, at tilstedeværelse i den forreste del af demonstrationen, således som det var anført i anklageskriftet, ikke var tilstrækkeligt til at blive omfattet af gerningsindholdet i straffelovens § 134 a.

Det forhold, at flere af de tiltalte valgte at blive stående, var ikke i sig selv tilstrækkeligt grundlag for at antage, at de havde tilsluttet sig uromagerne.

Der var ikke med den til domfældelse fornødne sikkerhed ført bevis for, at de tiltalte aktivt tilskyndede andre til at udøve vold, og retten fandt ikke, at de blot ved deres tilstedeværelse kunne anses for at have medvirket til andres overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, og § 245, stk. 1.

Fra side 97 kommer gennemgangen af de enkelte tiltaltes forhold, der altså mundede ud i, at samtlige 26 blev frifundet.

Landsforeningens Meddelelse 35/2007

Beviser - Vidner, kron- - Plea bargaining - Kære under domsforhandlingen

Retsplejelovens § 841 og § 968, straffelovens § 82

Byretten afviste i overensstemmelse med UfR 82.1027 H anklagemyndighedens begæring om førelse af vidner, der med amerikanske "plea agreements" var låst fast på deres tidligere forklaringer.

Landsretten afviste at behandle anklagemyndighedens kæremål, da det ikke var omfattet af undtagelserne i RPL § 968 og under hensyn til beskaffenheden af det omtvistede spørgsmål. Kendelsen er også gengivet i UfR 08.605 VK.

VL 3. afd. S-2405-07, 21/11 2007

I en narkotikasag begærede anklagemyndigheden i byretten at føre 4 udenlandske vidner under hovedforhandlingen. Tre af disse var strafafsonere, en fjerde person var på fri fod og forventedes ikke at møde op. Forsvarerne protesterede under henvisning til, at vidnerne havde indgået "plea agreements" med de amerikanske myndigheder, som bandt dem til de tidligere afgivne forklaringer. Vidnerne kunne oven i købet "tjene" yderligere i form af strafreduktion ved at fastholde deres tidligere afgivne forklaringer. Der blev særlig henvist til UfR 82.1027 H.

De i nærværende sag anførte "plea agreements" var af reelt samme indhold som citeret i højesteretsafgørelsen fra 1982. Vidnerne var bundet af deres tidligere afgivne forklaringer, og afvigelser herfra ville have konsekvenser i form af f.eks. strafforøgelse.

Den danske anklagemyndighed havde forpligtet sig til at give tilbagemelding om de pågældendes personers optræden i den danske sag, således at de amerikanske myndigheder kunne træffe de relevante konsekvenser af de pågældendes optræden.

Vidnernes forklaring til de amerikanske myndigheder var optaget på video, og forklaringen afgivet under strafansvar, svarende til 1982-sagen.

Den danske anklagemyndighed havde givet tilsagn om, at de pågældende ikke ville blive retsforfulgt for de lovovertrædelser, som de havde begået her.

En af forsvarerne gjorde i den forbindelse gældende, at anklagemyndigheden havde overskredet grænserne for det tilladelige ved at give sådanne tiltalefrafald.

En anden forsvarer, der tilsluttede sig, at der ved at give vidnerne sådanne løfter forelå en overtrædelse af retsplejelovens bestemmelser, henviste særligt til, at den 4. person, der var på fri fod i den amerikanske sag, der omfattede 19 personer, i kraft af "plea bargaining" alene var blevet dømt for ca. 30.000 ecstasy tabletter, hvorimod det danske anklageskrift omfattede 150.000 tabletter.

Den tredje forsvarer var enig i, at den indgåede aftale gik ud over, hvad der er reguleret i straffelovens § 82, nr. 10. Et par af de påtænkte frihedsberøvede vidner forventede helt klart, at deres forklaring i nærværende sag kunne bevirke en strafreduktion. Førelse af et sådant vidne ville klart være i strid med almindelig retssikkerhed.

Det løsladte vidne havde allerede opnået gevaldige fordele, idet han bl.a. var taget ud af den groveste del af tiltalen.

Anklagemyndigheden fastholdt begæringen om bevisførelsen. Forsvarerne havde efter fremkomsten af bevisfortegnelsen haft mulighed for at få spørgsmålet prøvet i flere instanser. Byretten havde (dog) hidtil nægtet at tage stilling.

Forklaringerne afgivet i USA var korrekte, og de blev ikke i sig selv urigtige eller ukorrekte af, at der var indgået "plea agreements". Højesterets sagen fra 1982 adskilte sig fra nærværende sag derved, at der i den tidligere sag var tale om, at den danske stat deltog i den grundlæggende aftale med det påtænkte vidne. Dertil kom, at straffelovens § 82, nr. 10, hjemlede mulighed for strafnedsættelse og dermed "plea a la bargain" instituttet. Anklageren henviste til Rigsadvokatens Meddelelse 11/1998. Aftalen med den 4. person på fri fod var, at denne ikke ville blive tiltalt for forhold omfattet af den amerikanske dom. Det var en følge af straffelovens § 10a. Det var vigtigt, at man i store og grove internationale straffesager kunne få vidner her til landet. Man kunne ikke invitere vidner hertil og så retsforfølge dem oven i handlen.

En af forsvarerne replicerede bl.a. ad RPL § 841, at man først meget sent umiddelbart før hovedforhandlingens påbegyndelse havde fået at vide, at de amerikanske vidner ville komme.

Anklagemyndigheden fremhævede i duplikken bl.a., at der ville blive givet forsvarerne mulighed for kontraafhøring. Forklaringerne ville ikke blive de eneste beviser i sagen, der adskilte sig fra sagen fra 1982.

Byretten afsagde følgende kendelse:

"Det er domsmandsrettens opfattelse, at de af vidnerne A, B, C og D indgæede "plea agreement" aftaler i realiteten er identiske med de aftaler, som omtales i højesteretsdommen UfR 1982/1027. Ganske vist står den danske anklagemyndighed ikke som medunderskriver på de i denne sag omhandlede aftaler, men anklagemyndigheden har efterfølgende tiltrådt disse ved at give tilsagn om, at vidnerne ikke vil blive retsforfulgt i Danmark vedrørende denne sag.

Vidnerne har forpligtiget sig til at afgive sandfærdige forklaringer i det af myndighederne krævede omfang og har i Atlanta afgivet forklaringer under videooptagelse og under edsaflæggelse i retten.

Den danske anklagemyndighed har forpligtiget sig til efterfølgende at give de amerikanske myndigheder orientering om vidnernes adfærd og afgivne forklaringer i Danmark. Dette vil kunne have direkte betydning for, om vidnerne i USA kan opnå strafreduktion/yderligere strafreduktion. Vidnerne må derfor antages at have en helt åbenbar interesse i under denne hovedforhandling at forklare i overensstemmelse med de forklaringer, som de har afgivet under efterforskningen.

Uanset sagens omfang og alvorlige karakter, er det herefter domsmandsrettens opfattelse, at førelsen af de nævnte fire vidner er forbundet med sådanne retssikkerhedsmæssige betænkeligheder, at vidneførelserne ikke bør tillades.

Thi bestemmes:

Anklagemyndighedens begæring om førelse af vidnerne A, B, C og D kan ikke tages til følge."

Anklagemyndigheden påkærede kendelsen og anførte i relation til RPL § 968, stk. 4, nr. 3, at kæreområdet burde admitteres som værende af principiel betydning og af helt afgørende betydning for sagen.

Forsvarerne påstod principalt afvisning.

Landsretten afsagde allerede den næste dag følgende kendelse:

"Under hensyn til, at den kendelse, der er påkæret, ikke er omfattet af undtagelserne i retsplejelovens § 968, stk. 4, og til beskaffenheden af det omtvistede spørgsmål afviser landsrettens anklagemyndighedens kære.

T h i b e s t e m m e s:

Kæremålet afvises."

- oo0oo -

Redaktøren henviser til sine artikler i UfR B 1980.153 og 1983.311.

Landsforeningens Meddelelse 36/2008

Menneskerettigheder - Politiet - Dødsfald under anholdelse - Retten til liv - Fransk sag

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention art. 2

Staten har en forpligtelse til at beskytte helbredet hos personer, der er tilbageholdt eller frihedsberøvet. Forpligtelsen indebærer bl.a., at der skal sørges for hurtig lægehjælp.

Den franske stat blev dømt for en krænkelse af EMK art. 2, idet betjente ikke havde tilkaldt læge i forbindelse med uskadelliggørelse af sindssyg person, som døde af langsom kvælning under betjentenes fiksering.

Saoud mod Frankrig app. 9375/02, 9/10 2007

Klagerne var pårørende til Mohamed Saoud, også kaldet S, en ung mand lidende af skizofreni, der døde i forbindelse med en voldsom anholdelse i familiens lejlighed, hvor han holdt klagerne som gidsler.

Det fremgik af sagsfremstillingen, at politiet i forbindelse med anholdelsen, der fandt sted i november 1998, overtalte S til at lade den ene søster på 21 år slippe ud. I stedet begyndte han at slå løs på den anden søster på 17 år med en jernstang. Derudover var han bevæbnet med et boldtræ. Politiet trængte herefter ind i lejligheden via en balkon og skød S to gange i maven med en "flash-ball" med projektiler. Politiet var forud for aktionen af søsteren på 17 år blevet oplyst om S's sygdom og behovet for at tilkalde en læge, hvilket imidlertid ikke skete, inden aktionen gik i gang.

S blev kun ukampdygtig et kort øjeblik som følge af skuddene, hvorefter han tildelte en af politifolkene adskillige slag med jernstangen, så denne brækkede et håndled. En anden politimand blev ramt på skulderen, og en tredje faldt ned fra balkonen.

Under det videre håndgemæng lykkedes det ikke at få S's hænder om på ryggen, efter at han havde fået fat i en tjenestepistol og affyret 4 skud, hvoraf et gik gennem en af betjentenes fodtøj.

De yderligere tilkaldte betjente måtte derfor lægge ham i håndjern med hænderne foran. To betjente holdt ham ved henholdsvis ankler og håndled, mens den tredje placerede sine arme på S's skuldre og sine knæ på lænden, mens de med deres vægt holdt S ned mod gulvet liggende på maven.

Tilkaldte brandmænd, der kom via balkonen, koncentrerede sig i første omgang om de sårede politifolk og afventede, at der ville indfinde sig en læge, der kunne give S noget beroligende.

Kort efter fik S hjertestop og kunne ikke genoplives trods førstehjælp fra brandfolkene og den i mellemtiden ankomne læge.

Ifølge de første retsmedicinere kunne S's død være forårsaget af chok eller et kraftigt tryk på overkroppen eller muligvis langsom mekanisk kvælning.

Tidsforløbet var iflg. politividnerne, at angrebet mod S var sat ind kl. 10.55, at han var pacificeret på gulvet i håndjern kl. 11.05. Brandfolk tilså de sårede politifolk kl. 11.22 efter at være tilkaldt kl. 11.17. Hjertestoppet indtrådte mellem kl. 11.25 - 11.30. Lægen ankom kl. 11.35, og her var S formentlig afgået ved døden - genoplivning blev dog forsøgt frem til kl. 12.05.

Klagerne indgav anmeldelse om forsætligt manddrab, idet man ikke havde tilkaldt læge rettidigt, uanset at betjentene, inden aktionen gik i gang, var orienteret om S's sårbare tilstand.

Den franske variant af politiklagenævn fandt i januar 1999 ikke anledning til kritik. Der var tale om lovlig magtanvendelse.

En undersøgelsesdommer konkluderede i oktober 2000 efter en indhentet supplerende retsmedicinsk erklæring, at der ikke skulle rejses tiltale mod betjentene. Dødsårsagen måtte antages at være langsom kvælning som følge af S's fiksering liggende på maven. Han havde ikke udvist tegn på behov for lægehjælp, før hjertestoppet indtrådte. Herefter havde man straks ydet førstehjælp.

Klagerne klagede videre i systemet og opnåede kun to yderligere stadfæstelser, henholdsvis januar og september 2001. Herefter blev sagen indbragt for Menneskerettighedsdomstolen.

Også i det administrative system led klagerne nederlag, ligesom de ikke blev gjort bekendt med grundlaget for, at Erstatningsnævnet havde betalt 17.260 Euro til de tilskadekomne med regres hos afdøde. For ikke at komme til at hæfte for beløbet, måtte de fragå arv og gæld i S's dødsbo.

Klagerne gjorde gældende, at der forelå en krænkelse af art. 2 om retten til liv.

(Redegørelse i dommen om fransk ret springes over i referatet. Redaktørens fransk har ikke været i daglig brug siden studentereksamen i 1966!)

Menneskerettighedsdomstolen er side 14 f i dommen, der kun foreligger i en fransk version, inde på Amnesty Internationals rapport fra 2001, der advarer mod fiksering mod jorden af personer iført håndjern. Der har været talrige eksempler i Europa på dødsfald, bl.a. i Danmark.

Domstolen retter ikke kritik mod magtanvendelsen som sådan. Den var proportional med den fare, som S havde udsat andre for, herunder medlemmer af hans egen familie.

Men henset til, at den direkte dødsårsag var en følge af langsom kvælning under fiksering, havde Frankrig ikke levet op til sin positive forpligtelse til at beskytte S's liv.

Staten har en forpligtelse til at beskytte helbredet hos personer, der er tilbageholdt eller frihedsberøvet. Forpligtelsen indebærer bl.a., at der skal sørges for hurtig lægehjælp.

Her var betjentene bekendt med S's sårbarhed som psykisk syg. Betjentene løsnede på intet tidspunkt deres greb, heller ikke efter at han ikke udgjorde en fare for andre. De tilstedeværende betjente og brandfolk så alene frem til, at der kunne gives S et beroligende middel, når lægen kom. På det tidspunkt havde S ligget fikseret i 35 minutter i en position, hvor han var særligt udsat for risiko for at dø som følge af langsom kvælning.

Domstolen kritiserede også den franske stat for manglende retningslinier med hensyn til denne fikseringsteknik.

Der forelå således en krænkelse af art. 2. Afgørelsen er énstemmig.

- oo0oo -

Sagen er ligeledes gengivet i tidsskriftet EU-ret & Menneskeret 2008.62. Franskkyndige kan gå direkte til kilden og læse 31 tættrykte sider på Menneskerettighedsdomstolens hjemmeside.

Landsforeningens Meddelelse 37/2008

Menneskerettigheder - Ulovlig og inhuman tilbageholdelse af asylsøgende - Belgisk sag

Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 5 og art. 3

Selv i lande, der ellers regnes for civiliserede, kan der ske krænkelser i forbindelse med frihedsberøvelse af afviste asylsøgende. Belgien blev dømt både efter EMK art. 5 og art. 3 for i strid med retsafgørelser at have tilbageholdt to asylsøgende i lufthavnens transitafdeling i mere end 10 dage, selv om der hverken blev sørget for senge eller forplejning.

Riad og Idiab mod Belgien app. 29787/03 og 29810/03, 24/1 2008

Klagerne R og I var statsløse palæstinensere fra Libanon, som via Sierra Leone ankom til Bruxelles Lufthavn henholdsvis den 27/12 2002 og 24/12 2002.

De oplyste, at de var på vej til England for at søge om asyl, men blev på grund af manglende visum nægtet indrejse i Belgien og anbragt i et modtagelsescenter betegnet "Centre 127". De søgte så om asyl i Belgien, men fik afslag herpå i to administrative instanser.

Efter at flere indsatte forsøgte flugt fra Centre 127, blev klagerne den 22/1 2003 overført til et lukket center for illegale udlændinge i byen Bruges. Deres advokater havde begæret dem løsladt og fået medhold i byretten den 20/3 2003, men frihedsberøvelsen fortsatte med henblik på deres udvisning.

Løsladelsen blev stadfæstet af landsretten for R den 30/1 2003 og for I den 3/2 2003. I begge tilfælde blev klagerne samme dag overført til transitafdelingen af Bruxelles Lufthavn i afventen af deres deportation.

Klagerne klagede over forholdene i transitafdelingen, hvor der ikke var sengepladser, ligesom de ikke modtog forplejning eller fik mulighed for personlig hygiejne, ligesom de gentagne gange var udsat for sikkerhedscheck eller at blive indespærret i celler af lufthavnspolitiet i adskillige timer i forsøg på at få dem til at forlade landet frivilligt, ligesom de var udsat for voldelige overgreb fra enkelte medlemmer af politiet.

Den 14/2 2003 beordrede byretspræsidenten den belgiske stat under tvangsbøder på 1000 Euro i timen til at løslade klagerne. Den følgende dag beordrede udlændingemyndighederne klagerne løsladt fra transitafdelingen, men ved et identitetscheck kort efter blev der forkyndt en udvisning for dem, hvorefter de blev tilbageholdt i et lukket center for illegale udlændinge og under politieskorte udsendt til Beirut via Moskva henholdsvis den 8. og 5. marts 2003.

Udover krænkelse af art. 5 og art. 3 gjorde klagerne gældende, at der forelå en krænkelse af art. 8. Domstolen fandt ikke, at der var anledning til selvstændig behandling af den sidstnævnte bestemmelse henset til afgørelsen vedr. art. 3.

Vedrørende art. 5

Domstolen noterede sig, at myndighederne ved to lejligheder fortsatte frihedsberøvelsen trods domstolsafgørelser også i ankeinstansen, og at byretspræsidenten havde gjort opmærksom på det ulovlige i fortsat tilbageholdelse i transitafdelingen - samme resultat som by- og landsret var nået til og senere også UN Menneskerettighedskomité og Nævnet af føderale Ombudsmænd.

Efter Menneskerettighedsdomstolens egen praksis skal der være en form for proportionalitet mellem årsagen til frihedsberøvelsen og sted og vilkår for frihedsberøvelsen.

Det stod klart efter rapporter fra CPT (Torturkomitéen), at transitafdelingen ikke var et egnet opholdssted. På trods heraf var klagerne overladt til sig selv fra 3/2 2003 uden menneskelig eller social støtte. Det var relevant i den forbindelse, at frihedsberøvelsen havde fundet sted over for udlændinge, der ikke havde begået noget ulovligt ud over deres ophold i landet.

Den belgiske regering havde undladt at redegøre for, på hvilket retligt grundlag overførslen til transitafdelingen var sket.

Vedr. den senere overførsel til det lukkede center bemærkede domstolen, at beslutningen den 14/2 2003 indebar, at klagerne kunne bevæge sig frit, med mindre myndighederne bestemte, at de skulle opholde sig på en bestemt lokalitet.

Selv om staten afstod fra tvangsmæssig udsendelse og håbede, at klagerne ville forlade landet frivilligt, havde man fortsat med at tilbageholde dem under andre begrundelser. Tilbageholdelsen i det lukkede center havde derfor været i klar strid med de tidligere afgørelser. Respekten for endelige domstolsafgørelser er essentiel i et retssamfund. Tilbageholdelse af klagerne efter 3/2 2003 var derfor i strid med art. 5, stk. 1.

Vedrørende art. 3

Menneskerettighedsdomstolen fastslog, at tilbageholdelse i transitafdelingen i over 10 dage ikke var et passende opholdssted, hverken psykisk eller fysisk. Dertil kom ydmygelsen ved, at de trods retsafgørelse ikke var blevet løsladt, men fortsat frihedsberøvet andre steder, samt ydmygelsen ved at skulle leve i et offentlig befærdet område uden støtte. Der var derfor tale om krænkelse af art. 3 om umenneskelig og nedværdigende behandling.

Landsforeningens Meddelelse 38/2008

Udvisning, administrativ på grund af statens sikkerhed m.v. - Frihedsberøvelse - Udlændingeloven - Lukkede døre - Navneforbud

Udlændingelovens § 25, § 31 og § 37, retsplejelovens § 29 og § 473

U fra U-land blev administrativt udvist efter udlændingelovens § 25 (bestemmelsen uden domstolsprøvelse) og herefter frihedsberøvet efter udlændingelovens § 37 den 9/1 2008, hvilket blev forelagt retten den 11/1 2008. Frihedsberøvelsen varede til 1/4 2008, hvor U hos Flygtningenævnet fik fastslået, at § 31 var til hinder for tvangsmæssig udsendelse.

Kendelserne nedenfor rummer bl.a. spørgsmål om lukkede døre, som ikke burde være afgjort efter strafferetsplejens regler, manglende begrundelse for begæring om dørlukning efter andre bestemmelser samt spørgsmål om navneforbud - alt affødt af, at der var tale om prøvelse af administrativ frihedsberøvelse, ikke en straffesag, selv om byretten konsekvent kaldte politiets repræsentant for anklagemyndigheden. Det sker derfor også i referatet.

ØL 4. afd. kære (nummeret udeladt), 14/2 2008 og ØL 18. afd. kære (nummeret udeladt), 4/3 2008

U fra U-land blev fremstillet i byretten den 11/1 2008. Anklageren begærede sagen behandlet for lukkede døre, og for dobbelt lukkede døre behandledes spørgsmålet, og der blev afsagt følgende kendelse:

"Da sagens behandling i et offentligt retsmøde må antages på afgørende måde at hindre sagens oplysning, tages den fremsatte begæring til følge i medfør af retsplejelovens § 29, stk. 3, nr. 4, hvorfor

b e s t e m m e s:

Dette retsmøde holdes for lukkede døre."

U blev vejledt om, at han under strafansvar var forpligtet til at give oplysninger om sine personlige forhold m.v. og medvirke til at tilvejebringe nødvendig rejselegitimation, jfr. udlændingelovens § 40.

U havde været frihedsberøvet fra 9/1 2008, hvor han var blevet udvist af Danmark for bestandig i medfør af udlændingelovens § 25 og § 32, stk. 4.

U oplyste bl.a., at han havde asyl i Danmark, havde fast bopæl og var indstillet på at melde sig dagligt.

Anklagemyndigheden påstod frihedsberøvelsen kendt lovlig og opretholdt til den 5/2 2008. Retten imødekom begæringen i medfør af udlændingelovens § 37, jfr. § 36, under behandlingen af sagen om afvisning eller udvisning.

Kendelsen om dørlukning blev påkæret, efter at der var sket ombeskikkelse til anden advokat.

I mellemtiden blev U ved fristens udløb den 5/2 2008 fremstillet på ny. Retten afviste under dette retsmøde at lukke dørene ved følgende kendelse:

"Ved fremstillingen i grundlovsvagten den 11. januar 2008 skulle anklagemyndigheden redegøre for baggrunden for sagen, hvorfor der var risiko for, at der under retsmødet ville fremkomme oplysninger, som krævede, at sagen behandledes for lukkede døre.

I nærværende retsmøde skal der tages stilling til, hvorvidt der er grundlag for en fortsat frihedsberøvelse, herunder hvilke udsendelsestiltag der er gjort og hvad der skal gøres i den forbindelse.

Da der således ikke skal ske en drøftelse af eller redegørelse for grundlaget for den afgørelse, myndighederne har truffet, finder retten ikke at betingelserne for en dørlukning efter retsplejelovens § 29, stk. 1, nr. 2 er opfyldt, hvorfor

b e s t e m m e s:

Anklagerens begæring om dørlukning tages ikke til følge."

Nu var det anklagemyndigheden, der kærede.

Anklageren oplyste i øvrigt, at sagen var indbragt for Flygtningenævnet. Der kunne ikke påbegyndes "udsendelsesbestræbelser", før nævnets afgørelse forelå.

Advokaten oplyste, at da han endnu ikke havde fået aktindsigt fra Integrationsministeriet og fra Udlændingesservice, kunne han ikke rådgive sin klient til andet end at afvente Flygtningenævnets afgørelse.

Fristen blev med henvisning til, at U var udvist, forlænget 4 uger til den 4/3 2008.

Den 14/2 2008 traf landsretten beslutning med hensyn til den første dørlukning og anførte:

"Københavns Byrets kendelse er truffet i medfør af retsplejelovens § 29, stk. 3, nr. 4.

Rigspolitiet har i svarskrift af 30. januar 2008 nedlagt påstand om stadfæstelse af kendelsen, dog således at dørlukningen rettelig burde være sket med hjemmel i retsplejelovens § 29, stk. 1, nr. 2.

Advokat A har nedlagt påstand om, at dørene ikke burde have været lukket i medfør af retsplejelovens § 29, stk. 3, nr. 4 og har til støtte herfor gjort gældende, at der ikke ses at være hjemmel til at træffe bestemmelse om dørlukning i medfør af den anvendte bestemmelse i retsplejelovens § 29, stk. 3, nr. 4.

Efter votering afsagdes sålydende

k e n d e l s e:

Da adgangen til dørlukning efter de angivne bestemmelser ikke finder anvendelse på et tilfælde som det foreliggende, hvor den pågældende ikke er sigtet i en straffesag

b e s t e m m e s:

Københavns Byrets kendelse af 11. januar 2008 om dørlukning efter retsplejelovens § 29, stk. 3, nr. 4, kendes uberettiget."

Den 4/3 2008 traf en anden afdeling i landsretten beslutning om afslaget på dørlukning i det andet retsmøde i byretten. Der var indgivet kæreskrift og svarskrift - ikke refereret i kendelsen.

Landsretten anførte:

"Rigspolitiet har til støtte for begæringen om dørlukning henvist til retsplejelovens § 29, stk. 1, nr. 2, men har ikke nærmere redegjort for de forhold, der danner baggrund for begæringen.

Herefter og da retten således ikke har mulighed for at tage stilling til, om betingelserne i retsplejelovens § 29, stk. 1, nr. 2 er opfyldt

b e s t e m m e s:

Kæremålet afvises."

Samme dag blev U fremstillet i byretten. Anklageren begærede 4 uger. Der blev protesteret og af U fremsat begæring om navneforbud. Det sidste ville anklageren ikke protestere imod.

Retten afsagde følgende kendelse:

"Efter sagens karakter må det antages, at offentlig gengivelse af arrestantens identitet kan være til afgørende skade for arrestanten. Herefter og da betingelserne efter retsplejelovens § 473, jf. udlændingelovens regler må antages at være opfyldt

b e s t e m m e s:

Det forbydes offentligt i forbindelse med denne sag at gengive navn, stilling eller bopæl for arrestanten U, ligesom den pågældendes identitet ikke på anden måde må offentliggøres."

Frihedsberøvelsen blev forlænget 4 uger til den 1/4 2008.

Denne dag var U i Flygtningenævnet, der - uden at kende baggrunden for udvisning - måtte fastslå, at U ikke kunne udsendes tvangsmæssigt til hjemlandet. Herefter blev han af politiet løsladt.